

■ Міжнародны форум

НЕДЗІЦЯЧЫЯ ПРАБЛЕМЫ ДЗЯЦІНСТВА

Удасканаленне якасці адукацыі дашкольнай і забеспячэнне яе даступнасці для ўсіх, сучасныя падыходы да фінансавання дашкольных устаноў і падрыхтоўка для іх педагогічных кадраў, стварэнне здароўеберагальнага асяроддзя і ўкараненне ў дашкольную адукацыю інклюзіі — усе гэтыя тэмы аказаліся ў цэнтры ўвагі ўдзельнікаў міжнароднага форуму «Развіццё сістэмы дашкольнай адукацыі: інвестыцыі ў будучыню», які адкрыўся ўчора ў сталіцы.

Да ўдзелу ў дыскусіі былі запрошаны больш як 270 спецыялістаў з 10 краін: Расіі, Казахстана, Латвіі, Малдовы, Арменіі, Таджыкістана, Балгарыі, Францыі і Нідэрландаў.

— Вызначаючы праблемнае поле міжнароднага форуму, мы найперш улічвалі сучасныя напрамкі

дашкольнай адукацыі ў свеце і тры пытанні, якія абмяркоўваюцца цяпер на самым высокім узроўні, — падкрэсліла ў сваім прывітальным слове да ўдзельнікаў форуму намеснік міністра адукацыі Раіса СІДАРЭНКА. — Беларуская сістэма дашкольнай адукацыі не можа існаваць ізалявана. Да нашага досведу праяўляюць цікавасць калегі з многіх краін далёкага і блізкага замежжа.

Начальнік аддзела дашкольнай адукацыі Міністэрства адукацыі Альбіна ДАВІДОВІЧ агульна лічыла, якія характарыстыкі сучасны стан развіцця дашкольнай адукацыі ў нашай краіне. Выдаткі на сістэму дашкольнай адукацыі складаюць у Беларусі 1 працэнт ад унутранага валавога прадукту. Гэты паказчык з'яўляецца адным з самых высокіх у Еўропе і Паўночнай Амерыцы. Для параўнання: у Даніі ён складае 1,3 працэнта, Францыі — 1 працэнт, Шве-

цыі — 1 працэнт, Нарвегіі — 0,8 працэнта, Канадзе — 0,2 працэнта, ЗША — 0,35 працэнта. У 2014 годзе на ўтрыманне ўстаноў дашкольнай адукацыі з бюджэту было выдаткавана 7,6 трлн рублёў, у 2015 годзе плануецца выдзеліць 9,2 трлн рублёў. Гэта 20% ад агульных бягучых выдаткаў на адукацыю.

Міжнародныя эксперты канстатуюць, што ў Беларусі традыцыйна адзін з самых высокіх у Еўропе паказчыкаў па ахове дзяцей ва ўзросце да трох гадоў дашкольнай адукацыі — 35,9 працэнта, у тым ліку ў сельскай мясцовасці — 19,9 працэнта. Ахоп дзяцей ад 1 да 6 гадоў устаноўмі дашкольнай адукацыі складае па краіне 74,4 працэнта (у сельскай мясцовасці — 49,7 працэнта). А падрыхтоўкай да школы ахоплены ўсе 100 працэнтаў дзяцей пяцігадовага ўзросту.

Бацькамі запатрабаваны новыя формы арганізацыі дашколь-

най адукацыі: групы кароткачасовага знаходжання, сезонныя і гульнявыя пляцоўкі, прагулачныя групы, вячэрнія групы, групы выхаднога дня, адаптацыйныя і г.д. Функцыянуе 2899 такіх груп, якія наведваюць амаль 26 тысяч дзяцей. Ёсць у краіне 11 прыватных устаноў дашкольнай адукацыі.

Існуе і шэраг нявырашаных пытанняў. У прыватнасці, у чарзе на прадастаўленне месца ў дзіцячым садку сёння стаяць больш як 17 тысяч дзяцей дашкольнага ўзросту — гэта дзеці, якім не змаглі на момант звароту прадаставіць месца ў дзіцячым садку па месцы жыхарства сям'і. Праблема ў забеспячэнні ўстаноў дашкольнай адукацыі крокавай даступнасці актуальная найперш для мікрараёнаў-новабудуўляў.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

■ Добрая навіна

ПРАЕЗД У СТАЛІЦЫ СЁЛЕТА

ДАРАЖЭЦЬ НЕ БУДЗЕ

Пра гэта паведаміла намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы дзяржаўнага прадпрыемства «Мінсктранс» Ірына Якубоўская.

У прыватнасці яна адзначыла, што п'ятніце аб павышэнні да канца года тарыфаў на праезд у грамадскім транспарце Мінска пакуль нават не разглядаецца. Аднак намеснік гендырэктара не выключыла верагоднасці павышэння кошту праезду ў грамадскім транспарце горада ўжо налета. Цяпер гэтае прадпрыемства па запыце Мінэканомікі зрабіла разлікі на 2016 год, дзе разглядаецца магчымасць павышэння кошту аплаты за праезд.

Трэба нагадаць, што гарадскія транспартныя паслугі носяць сацыяльны характар, таму «Мінсктранс» не мае права прымаць самастойна рашэнне аб павышэнні тарыфаў на праезд. Тарыфы на гарадскія перавозкі пасажыраў усёмі відамі транспарту ў рэгулярных зносінах зацвярджае Мінгарвыканкам па ўзгадненні з Мінэканомікі.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziazda.by

АМАЛЬ ПА САБЕКОШЦЕ

ПОПЫТ НЕ СЯБРУЕ
З ПРАПАНОВАЙ

Нагадаю, што яшчэ ў першай палове года, калі толькі стартвала ўпэўненае патанненне жылля, колькасць прапановы пастаянна павялічвалася. Уласнікі жылля спрабавалі прадаць свае «квадраты» да таго часу, пакуль рынак яшчэ канчаткова не прасеў. А ў выніку ў пачатку лета аб'ём прапановы дасягнуў свайго гістарычнага максімуму. Тады, паводле інфармацыі партала Realt.by, агульны спіс прапановы ў Мінску складаў больш за 11 тысяч кватэр і асобных жылых памяшканняў. Аднак проста выставіць сваё жыллё на продаж — гэта яшчэ не значыць, што яго абавязкова купяць па заяўленым кошце.

Так і адбылося. Да апошняга часу рынак амаль стаяў, калі пакупнікі патрабавалі сур'ёзных зніжак, але прадаўцы масава на гэта не згаджаліся. Увогуле, гэтым летам у Мінску прадавалася выключна невялікае па плошчы таннае жыллё. А не дачакаўшыся сваіх пакупнікоў і восенню, пэўная частка прадаўцоў пачала здымаць сваё жыллё з продажу і накіроўваць у структуру доўгатэрміновай арэнды. Паводле інфармацыі Мікалая Прасталупава, сёння прапаноўвае крыху звужалася і колькасць яе на рынку складае каля 9 тысяч кватэр і пакояў.

Між іншым, спецыяліст адзначае, што і ў гэтым аб'ёме прапановы кватэр з рэальным рынкавым коштам не вельмі і шмат. Спецыяліст упэўнены, што прыкладна 80% гаспадароў выстаўляюць цяпер на продаж сваё жыллё па цене, якая ажно на 5-10 тысяч долараў вышэйшая за сярэднюю рэальную на рынку.

ЁСЦЬ АДНАПАКАЁўКІ
І ЗА 35-40 ТЫСЯЧ
ДОЛАРАў

Сёння на другасным рынку сталіцы назіраецца нават нейкае супрацьстаянне цэн прапановы і рэальных пры продажы жылля. Напрыклад, аналітычна-інфармацыйнае выданне «Нерухомасць Беларусі» прыводзіць сярэднія цэны прапановы, дзе квадратны метр агульнай плошчы ў аднапакаёвай кватэры складае 1490 долараў. У двухпакаёўках «квадрат» прапануецца за 1430 долараў, а ў трохпакаёўках — за 1395 долараў. Кожны тыдзень падобныя цэннікі прапановы памяншаецца недзе на 10-15 долараў. Але і гэта сёння не самае цікавае. Рэальныя цэны, па якіх цяпер ажыццяўляюцца здзелкі,

маюць зусім іншы памер. Цяпер аднапакаёвыя кватэры і сапраўды могуць разлічвацца на пакупніка толькі ў тым выпадку, калі канчатковы кошт квадратнага метра будзе складаць у дыяпазоне ад 1200 да 1250 долараў. Двухпакаёўкі будуць рэальна разглядацца патэнцыйнымі кліентамі пры цэнніку за «квадрат» ад 1130 да 1230 долараў, а трохпакаёўкі ад 1000 да 1130 долараў.

Менавіта таму ў каталогу прапановы пачалі з'яўляцца невялікія па плошчы (30-33 кв. м.) аднапакаёвыя кватэры са стартвым цэннікам да 40 тысяч, а часам і за 34-36 тысяч долараў. Зразумела, што зусім танныя кватэры прапануюцца выключна на першых паверхах старых пяціпавярховых дамоў. Падобнае па плошчы жыллё ў панэльных дзевяціпавярховых дамах каштуе ўжо ад 42 да 47 тысяч долараў. Між іншым, хапае ў рэкламных праспектах і слабенькіх па якасці кватэр з прапіскай у спальных раёнах сталіцы, кошты на якія дасягаюць 55-60 тысяч долараў. Спецыялісты адзначаюць, што кліенты на падобнае жыллё ўвогуле не звяртаюць увагу, а значыць, яно трапляе ў ранг «вісякоў».

З'ЯВІЛІСЯ
І ДВУХПАКАЁўКІ
ДА 50 ТЫСЯЧ ДОЛАРАў

Менавіта ў час працяглага патаннення нерухомасці на сталічным рынку пачынаюць сустракацца экзатычныя па планіроўцы і мінімальныя па плошчы двухпакаёвыя кватэры. Мне нават цяжка ўявіць двухпакаёўку з агульнай плошчай ад 32 да 37 квадратных метраў і кухні да 5 «квадратаў». Гэта жыллё ў даволі старых дамах сёння ставіць рэкорды па мінімальным кошце двухпакаёвак у Мінску — 44-46 тысяч долараў.

Даволі шмат прапаноў па стандартных двухпакаёвых кватэрах у панэльных дамах. Такое жыллё агульнай плошчай да 49 квадратных метраў выстаўляецца на продаж ужо па кошце ад 50 да 56 тысяч долараў. Калі плошча падобнага жылля пераскоквае мяжу ў 50-56 квадратных метраў, тады і цэннік на яго дасягае ўжо дыяпазону ў межах ад 60 да 70 тысяч долараў. Хапае на рынку двухпакаёвых кватэр з цэннікам ад 80 да 120 тысяч долараў. І гэта зусім не абавязкова цалкам «упакаваныя» кватэры або жыллыя памяшканні ў элітных дамах. Часам па такім кошце прапануецца і зусім стандартнае жыллё ў цэнтральных раёнах сталіцы.

Мацней за ўсё за апошнія паўгоддзю патаннелі шматпакаёвыя кватэры. Сёння на рынку існуе невялікая колькасць трохпакаёвых кватэр, якія

прапануюцца па кошце 58-60 тысяч долараў. Гэта не лепшае па якасці жыллё з маленькімі кухнямі, аднак квадратны метр у такіх кватэрах каштуе ўжо толькі крыху больш за тысячу долараў. Найбольшая колькасць прапановы бюджэтных трохпакаёвак цяпер мае стартвы цэннік ад 65 да 80 тысяч долараў. Існуе цяпер на другасным рынку і даволі свежае жыллё ў новабудуўлях мікрараёна Каменная Горка. Там па вуліцах Нёманская і Каменнагорская прапануюцца трохпакаёвыя кватэры вялікіх плошчаў (каля 100 квадратных метраў), у якіх стартвы цэннік усяго аб'екта паказвае, што жыллёвы квадрат каштуе ўжо менш за тысячу долараў. А гэта ўжо знакавы «званочак» на далейшае патанненне і іншай нерухомасці на другасным рынку жылля, лічыць наш эксперт.

«ДАЛЁўКА»
ТАННЕЕ ХУТЧЭЙ

Цяпер на першасным рынку сталічнага жылля існуе шмат цікавых прапаноў на самы розны густ. Зразумела, што танней за ўсё па лініі долевага будаўніцтва прапануюцца кватэры ў дамах, узвядзеныя якіх толькі арганізацыя на стадыі катлава. Напрыклад, у будучым доме жылога комплексу па вуліцы Максіма Багдановіча квадратны метр агульнай плошчы прапануецца ад 850 долараў. Прапанова і сапраўды цудоўная, калі не ўлічваць той факт, што дом будзе здадзены ў эксплуатацыю не раней апошняга квартала 2016 года. Існуюць тут і плюсы, бо дамы ўзводзяцца не панэльныя, а маналітна-каркасныя, прадугледжаны падземныя паркінг, а ў кватэрах — двухкамерныя шклопакеты.

Для тых, хто згодны жыць не зусім у межах горада, а літаральна побач, існуе ўвогуле цудоўная прапанова па бюджэтных варыянтах. У жылым комплексе «Вясёлка», які будзецца

ў аграгарадку Прылукі (8 кіламетраў ад МКАД) будзе ўзвядзена ажно 36 шматкватэрных панэльных дамоў. А разам з імі пабудуюць дзіцячыя сады, школы і гандлёвыя цэнтры. Комплекс разлічаны менавіта на чаргавікоў сталіцы. У гэтых дамах цэннік будаўніцтва аднапакаёвых кватэр з плошчай у межах 42-43 квадратных метраў прапануецца з разліку кошту квадрата ў межах 880 долараў.

Двухпакаёўкі будуць
рэальна разглядацца
патэнцыйнымі кліентамі
пры цэнніку за «квадрат»
ад 1130 да 1230 долараў,
а трохпакаёўкі
ад 1000 да 1130 долараў

Квадратны метр невялікіх па плошчы двухпакаёвых і трохпакаёвых кватэр тут каштуе нават 780 долараў. Зразумела, што кватэры ў гэтых дамах будуць здавацца ў эксплуатацыю не сёння ці заўтра і без адстройвання. Відавочна, што мінусаў у аб'екта хапае, аднак галоўным плюсам з'яўляецца яго мінімальны кошт.

Існуе цікавая прапанова пры будаўніцтве двух каркасна-блочных дамоў па вуліцы Нававіленскай. Тут квадратны метр розных тыпаў кватэр мае стартвы кошт ад тысячы долараў. Гэтай восенню распачаўся сезон акцый і зніжак нават у элітным жылым комплексе «Прэстыжына», дзе магчыма пабудаваць кватэры па кошце квадратнага метра ад 1500 да 2500 долараў.

ПЕРАДНАВАГОДНЯГА
ўСПЛЁСКУ ПОПЫТУ
НЕ БУДЗЕ

У мінулыя гады ў сталіцы менавіта на два апошнія месяцы года пры-

падала максімальная актыўнасць пакупнікоў жылля на другасным рынку. Сёлета падобнай хвалі спецыялісты ўжо не чакаюць. Цяпер у Нацыянальным агенцтве па рэгістрацыі нерухомасці за месяц фіксуецца каля 500-600 здзелак куплі-продажу кватэр. Здаецца, што аб'ём і не вельмі маленькі, але... Даволі вялікая колькасць здзелак цяпер ажыццяўляецца па лініі шматступеньчатых абменаў, дзе жывыя грошы прысутнічаюць у мінімальным памерах. А вось чыстых пакупак на другасным рынку сустракаецца ўсё менш. Больш за тое, частка патэнцыйных пакупнікоў гатовага жылля пачынае адмаўляцца ад другаснага рынку, бо вырашае займацца будаўніцтвам больш сучаснага і адначасова таннейшага жылля.

ЦЭНАВАЕ ДНО
ЧАКАЕЦЦА
НАСТУПНЫМ ЛЕТАМ

Далейшае патанненне кватэр на другасным рынку жылля прагназуецца нашым экспертам мінімум да пачатку лета. Мікалай Прасталупаў амаль упэўнены, што арганізатары долевага будаўніцтва вымушаны будучы ўзводзіць у Мінску больш стандартнага масавага жылля ў выглядзе дамоў панэльнага тыпу. Больш за тое, на фоне мінімальнага попыту забудуўшчыкі пачнуць прапаноўваць кліентам кватэры толькі крыху даражэй за іх сабекошт. У выніку кошт квадратнага метра для кліентаў у панэльных дамах можа знізіцца нават у межах горада да 750-800 долараў.

Такую выснову наш эксперт робіць пасля аналізу апошніх тэндэнцый, якія назіраюцца на жыллёвых рынках у рэгіёнах. Так, сёння ў Віцебску і Гомелі пачалі з'яўляцца новабудуўлі, дзе кліентам прапануюць кватэры з коштам квадратнага метра ў межах 650-700 долараў. Таму там і на другасным рынку кошт жыллёвага квадрата знізіўся да 500-700 долараў.

Зразумела, што ў Мінску камерцыйнае жыллё будзе з рознымі абцяжарваннямі, таму сабекошт дамоў тут будзе крыху даражэйшы, чым у абласных цэнтрах. Мікалай Прасталупаў лічыць, што ў сталіцы мінімальны кошт квадратнага метра стандартнага жылля складзе на ўзроўні каля 800 долараў. Гэта і будзе тое канчатковае цэнавае дно на другасным рынку жылля Мінска. Пасля эксперты чакаюць перыяд стабільных мінімальных цэн, а потым і наступную хвалю ажыўлення рынку.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@vziazda.by

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)